

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Ndz/2/2019
Identifikačné číslo spisu: 7016200748
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7016200748.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Okresnej prokuratúry Rožňava, so sídlom Nám. 1. mája 11, 048 01 Rožňava, proti žalovanému Okresnému úradu Rožňava, pozemkový a lesný odbor, so sídlom Šafárikova 71, 048 01 Rožňava, za účasti: Poľovnícke združenia Janík, so sídlom Rožňavská 21, 045 01 Moldava nad Bodvou, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-RV-PLO-2015/009868 zo dňa 25. augusta 2015 vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 6S/72/2016, o námietke zaujatosti vznesenej ďalším účastníkom proti sudkyňi Krajského súdu v Košiciach JUDr. Eve Baranovej, takto

rozhodol:

Sudkyňa Krajského súdu v Košiciach JUDr. Eva Baranová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 6S/72/2016.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa žalobou doručenu Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) dňa 30.06.2016 sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného č. OU-RV-PLO-2015/009868 zo dňa 25. augusta 2015, žiadajúc súd, aby napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2. Ďalší účastník dňa 02.10.2019 vzniesol námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. Eve Baranovej, ktorú zdôvodnil tým, že D. U. priamo telefonicky oslovil minimálne dvoch členov PZ Janík p. K. G. a L. G., že im zakazuje vstup do revíru, nakoľko výkon práva poľovníctva má po pojednávaní na Krajskom súde v Košiciach v tejto veci prejsť na Poľovnícke združenie „Pod Sokoliou skalou“. Rovnako sa šíri informácia, že p. U. a Š. už začali vypisovať povolenky na lov v poľovnom revíri. Najpodstatnejšia informácia však prišla v stredu 02.10.2019 a to od p. Z. S., ktorý informoval p. L. E., tajomníka PZ Janík, o jednej konkrétnej udalosti, ktorá sa mala odohrať začiatkom septembra 2019. V bare hotela EMPRESS v Rožňave sa udialo stretnutie medzi p. U. a Š., ktorí sa stretli „s dvomi pánmi v oblekoch“. Na predmetnom stretnutí sa táto štvorica bavila o užívaní poľovného revíru Silická Jablonica I., pričom počas tohto stretnutia malo byť p. U. vyslovené tvrdenie týkajúce sa konania vedenom pred Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 6S/72/2016, kde okrem iného uviedol, že „sudkyňu majú vybavenú“. Predseda PZ Janík F. E. za účelom preverenia zmienených informácií kontaktoval p. S., ktorý potvrdil,

že takúto informáciu obdržal, pričom táto informácia mala pochádzať od iného poľovníka, ktorý bol priamym svedkom predmetného stretnutia v bare hotela EMPRESS v Rožňave. Situácia sa zavŕšila dňa 05.10.2019, kedy v pohostinstve v obci Hrušov, p. U. v spoločnosti p. A. a p. G. vyhlásil, že „do 10.10.2019 sme poľovali dvaja“, „po 10.10. už budú poľovať len oni“. Táto informácia sa dostala k členom PZ Janík, ktorí kontaktovali predsedu PZ Janík. Na základe uvedených vyjadrení p. U. evokujú v ďalšom účastníkovi pochybnosti o nezaujatosti sudcu spočívajúce v podozrení, že pred pojednávaním bol zo strany sudcu vyslovený názor, ako bude rozhodnuté vo veci. Z opisu okolností ďalší účastník nevie ustáliť, ktorého sudcu mal p. U. na mysli, no spresnenie v ženskom rode môže znamenať, že sa jedná o JUDr. Evu Baranovú.

3. Sudkyňa krajského súdu JUDr. Eva Baranová k uvedenej námietke zaujatosti vznesenej ďalším účastníkom sa vyjadrila tak, že sa necíti byť zaujatá, k prejednávanej veci vzťah nemá, k účastníkom konania a ich zástupcom nemá žiadny vzťah a nepozná osoby menované v námietke zaujatosti.

4. Krajský súd postupom podľa § 92 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) predložil námietku zaujatosti ďalšieho účastníka spolu so spisovým materiálom Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o zaujatosti sudkyne spolu s jej vyjadrením k vznesenej námietke.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) posúdil námietku zaujatosti vznesenú ďalším účastníkom proti vec prejednávajúcej sudkyňi krajského súdu JUDr. Eve Baranovej, vzhľadom na jej pomer k veci, k účastníkom konania, túto prejel na intenciách právnej úpravy ustanovenej v § 87 a nasl. S.s.p. a dospel k záveru, že niet zákonného dôvodu na vylúčenie menovanej sudkyne krajského súdu z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci.

6. Podľa § 87 ods. 1 S.s.p. sudca správneho súdu je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti, alebo ak konal, či rozhodoval vo veci ako zamestnanec orgánu verejnej správy.

7. Podľa § 87 ods. 2 S.s.p. vylúčený je i sudca správneho súdu, ktorý prejednával a rozhodoval tú istú vec na správnom súde inej inštalácie.

8. Podľa § 87 ods. 3 S.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu správneho súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

9. Účelom právnej úpravy ustanovenej v citovanej právnej norme § 87 S.s.p. je prispieť k neustrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu, k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

i. k veci (o vzťahu tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom, vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho neustrannosť),

ii. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],

iii. k zástupcom účastníkov konania.

10. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie

pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci nepostačujú subjektívne pocity, respektíve domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci (ako aj je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa cíti byť zaujatý na prejednanie a rozhodnutie mu pridelenej veci).

11. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na prejednaní a rozhodnutí mu pridelenej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti. Na druhej strane k záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností.

12. Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkolvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti, sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach proti Belgicku - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

13. Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t. j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (pozri Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. júna 2000, sp. zn. III. ÚS 16/00).

14. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu či sa cíti, respektíve necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.“

15. Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci pristupuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti, nebude môcť rozhodovať „sine iura et studio“, teda nezávisle a nestranne.

16. Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon, vo vyššie citovanom ustanovení § 87 ods. 1 S.s.p., stanoví ako dôvody vylúčenia sudcu/sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétnymi označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu.

17. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. mája 2005, sp. zn. III. ÚS 47/05, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, že cit.: „(...) obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre

rozhodnutie vo veci.“ Ústavný súd Slovenskej republiky nestrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (napríklad sp. zn. I. ÚS 73/97).

18. V danej súvislosti najvyšší súd dáva do pozornosti, že sudca je predstaviteľ súdnej moci. Právomoc súdu sudca vykonáva na nezávislom a nestrannom súde, oddelene od iných štátnych orgánov. Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranné, spravodlivo, bez zbytočných prietahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom. Podľa § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z.z.“) v záujme záruky nezávislosti a nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný dbať svojim správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. V občianskom živote, pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení, sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Z toho vyplýva, že sudca musí byť nielen nestranný, ale sa musí ako nestranný javiť navonok (§ 2 ods. 1 a 2 menovaného zákona).

19. Práve osobitný vzťah sudcu k štátu musí sudcovi umožniť konať a rozhodovať nezávisle a nezaujato vo všetkých veciach, teda aj vo veciach podliehajúcich súdnemu prieskumu. K tomuto postoju článok 144 Ústavy Slovenskej republiky výslovne sudcovi priznáva nezávislosť pri výkone jeho funkcie.

20. Zákonodarca v právnej úprave ustanovenej v citovanej právnej norme § 87 S.s.p. dôvody vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí taxatívne stanoví v odsekoch 1 a 2. V odseku 3 uvedenej právnej normy zákonodarca upravuje, ktoré okolnosti nie je možné považovať za dôvody na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí. V tejto právnej úprave ustanovuje, že dôvodom na vylúčenie sudcu správneho súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

21. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že skutočnosti tvrdené ďalším účastníkom, že pred prejednaním veci bol zo strany sudcu vyslovený názor, ako bude rozhodnuté vo veci a táto informácia opustila pôdu súdu, samé o sebe nie sú takými skutočnosťami, ktoré by podmieňovali pochybnosti o nezaujatosti vec prejednávajúcej sudkyne konať a rozhodovať vo veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 6S/72/2016, keď namietaná sudkyňa vo vyjadrení k vznesenej námietke ďalšieho účastníka uviedla, že sa necíti byť zaujatá, osoby menované v námietke zaujatosti nepozná a k prejednávanej veci vzťah nemá.

22. Pokiaľ ďalší účastník v danej veci založil svoju pochybnosť o nezaujatosti uvedenej sudkyne výlučne na skutočnostiach uvedených v bode 2 tohto rozhodnutia, a to bez tvrdenia o zistených ďalších skutočnostiach, ktoré by preukázateľne a objektívne spochybňovali nezaujatosť namietanej sudkyne vzhľadom k jej pomeru k veci alebo jeho účastníkom, najvyšší súd dospel k záveru, že skutočnosti tvrdené ďalším účastníkom nie sú spôsobilé spochybniť nezaujatosť namietanej sudkyne. Je tomu tak preto, že okolnosti tvrdené ďalším účastníkom vo vznesenej námietke nie je možné považovať za dôvody na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí, keďže ďalší účastník sám v námietke zaujatosti uviedol, že nevie ustáliť, ktorého sudcu mal p. U. na mysli, teda či naozaj ide o JUDr. Evu Baranovú.

23. Vzhľadom na uvedené, pokiaľ ďalší účastník v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 6S/72/2016 založil svoju pochybnosť o nezaujatosti uvedenej sudkyne výlučne na tvrdených skutočnostiach, bez tvrdenia o existencii ďalších skutočností, ktoré by preukázateľne a objektívne spochybňovali nezaujatosť namietanej sudkyne, vzhľadom k jej pomeru k veci alebo jeho účastníkom, respektíve k jeho zástupcom, senát najvyššieho súdu dospel k záveru, že bez ďalších relevantných dôvodov nie sú spôsobilé spochybniť nezaujatosť namietanej sudkyne. Ďalší účastník neunesol dôkazné bremeno preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúcej sudkyne. Dôvody námietky zaujatosti založil ďalší účastník na tvrdeniach z baru a z pohostinstva.

24. V tejto súvislosti najvyšší súd zdôrazňuje, že základom pre vylúčenie sudcu môžu byť len objektívne

existujúce zákonné dôvody. Na dosiahnutie nápravy v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy podľa Správneho súdneho poriadku slúžia predovšetkým opravné prostriedky, nie námietka zaujatosti, ktorej účel je zásadne odlišný. Iba na tomto základe však bez ďalšieho nemožno urobiť záver o splnení podmienok ustanovenia § 87 ods. 1 SSP, ak súčasne nie sú k dispozícii ďalšie doložené skutočnosti, ktorých konkrétny obsah a charakter by objektivizoval uplatnenú námietku.

25. Súčasťou základného práva na prejednanie veci pred nestranným súdom podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nie je povinnosťou súdu vyhovieť návrhu účastníka súdneho konania, ktorý podal takýto návrh podľa § 90 S.s.p. a vylúčiť označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je iba povinnosť súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (pozri Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 25. marca 1998, sp. zn. I. ÚS 27/98).

26. I keď Správny súdny poriadok v § 87 ods. 1 S.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [pozri tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci Delcourt proti Belgicku, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 87 ods. 1 S.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (článok 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napríklad Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať.

27. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd podľa § 92 S.s.p. rozhodol tak, že vec prejednávajúca sudkyňa krajského súdu JUDr. Eva Baranová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci, keď nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by bola z hľadiska § 87 ods. 1 S.s.p. právne relevantná, a ani z vyjadrenia sudkyne, nevyplýva taká okolnosť, ktorá by odôvodňovala jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania v tejto veci.

28. Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 : 0 (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 S. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.